

WHAT QUEER FEST ?

ΦΤΙΑΧΝΟΝΤΑΣ ΚΙΝΗΜΑΤΑ,
ΟΡΓΑΝΩΝΟΝΤΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ :

ΦΥΛΟ ↔ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ ↔ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ↔ ΘΕΩΡΙΕΣ ↔
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑΤΑ

Φτιάχνοντας Κινήματα, Οργανώνοντας Κοινότητες:
Φύλο ↔ Σεξουαλικότητα ↔ Πρακτικές ↔ Θεωρίες
↔ Στρατηγικές και Συλλογικά Εγχειρήματα

Η συνέλευση του φεστιβάλ αποτελείται από ανθρώπους που έχουν συμμετάσχει σε διάφορες πολιτικές τάσεις του ευρύτερου ανταγωνιστικού κινήματος, αν και αναγνωρίζουμε ότι το τι είναι και το πώς συγκροτείται ακριβώς αυτό το τελευταίο αποτελεί και αντικείμενο συζήτησής μας σήμερα. Η σχέση μας με τις ταυτότητες και παράλληλα η κριτική μας σε αυτές, πολιτικές ή άλλες, είναι πολυσήμαντη και αυτό συγκροτεί εν μέρει και την πολιτική μας αντίληψη ως συνέλευση. Οι περισσότεροι/ες από εμάς έχουμε αναπτύξει πολιτικές οπτικές και δράση μέσα σε συλλογικότητες που έχουν ως κομμάτι της δουλειάς τους, άξονα θεματικό ή αφετηρία το φύλο, τη σεξουαλικότητα και το πώς αυτά διαπλέκονται με τις σχέσεις εξουσίας, την κυριαρχία, τα πολλαπλά συστήματα καταπίεσης. Συμφωνούμε επίσης στο ότι μας ενδιαφέρει η πολιτική πολυφωνία και μια συνεχής (αυτο-)κριτική εξέταση των στόχων, των θεωριών, των προτεραιοτήτων, των στρατηγικών μας. Με άλλα λόγια μας ενδιαφέρει πολιτικά να συζητήσουμε μεταξύ μας για το πώς παράγονται οι πολιτικές σχετικά με το φύλο και τη σεξουαλικότητα και πώς αυτές επηρεάζουν δυνάμει τα κινήματα και τις κοινότητες τις οποίες χτίζουμε.

Οι συλλογικότητες που έχουν καλεστεί σήμερα εδώ (Λεσβιακή Ομάδα Αθήνας, Terminal 119, Queer Trans Forum, Glory Hopes, Queericulum Vitae, Antifa Str, Μωβ Καφενείο) είναι ενεργές στην αθήνα, την Θεσσαλονίκη και την πάτρα. Είναι ομάδες που έχουν σε κάποιο βαθμό διαμορφώσει το τοπίο τα τελευταία δέκα χρόνια σε σχέση με τις πολιτικές απόψεις των χώρων μας και τους αναγνωρίζουμε ότι έχουν ανοίξει το πεδίο για καινούριες θέσεις και αναζητήσεις σε σχέση με το φύλο, τη σεξουαλικότητα και το κυρίαρχο σύστημα εννοιολόγησής τους. Η επιλογή των ομάδων δεν ήταν βέβαια τυχαία. Πρόκειται για συλλογικότητες με τις οποίες αισθανόμαστε οικειότητα με την έννοια ότι είτε έχουμε παρακολουθήσει με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τη δουλειά τους ή έχουμε βρεθεί δίπλα τους σε κοινά πράγματα στο δρόμο, ή έχουμε συζητήσει αρκετά μαζί τους, ή τέλος, μέλη της συνέλευσης του φεστιβάλ είναι και μέλη αυτών των συλλογικοτήτων. Τις ευχαριστούμε που δέχτηκαν να συμμετέχουν σε αυτή τη συζήτηση και την προετοιμασία που έχουν κάνει, για εμάς αυτό αποτελεί ενθάρρυνση και κυρίως αναγνώριση του φεστιβάλ ως έναν χώρο όπου η συζήτηση, ο γόνιμος διάλογος ή η επικοδομητική διαφωνία είναι δυνατά.

Στόχος αυτής της κουβέντας είναι η ανταλλαγή εμπειρίας, καθώς πιστεύουμε ότι η ανάλυση και ο αναστοχασμός μπορεί να αναδείξει τόσο το βάθος όσο και την πολυμορφία των πολιτικών μας πρακτικών και των θεωρητικών μας σχημάτων. Θα προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε το πλαίσιο έτσι ώστε να αποτυπωθούν προβληματισμοί και διαφωνίες, ιδέες για τις επιλογές και τις θεωρητικές μας αναφορές. Πιστεύουμε ότι μια τέτοια ανταλλαγή θα παράγει γνώση μέσω της ανάδειξης των διαφορετικών σκεπτικών.

Από μεριάς μας θα θέλαμε να μιλήσουμε συνοπτικά για κάποια από τα σημεία που ανταποκρίνονται στο πώς οργανώθηκε το φεστιβάλ, τα οποία αποτελούν και κεντρικές πολιτικές θεωρήσεις και πρακτικές της νέας αυτής συνέλευσης. Τα περιεχόμενα της πολιτικής που κάνουμε γύρω από το φύλο και τη σεξουαλικότητα ελπίζουμε να φάνηκαν κατά την διάρκεια των τελευταίων δύο ημερών, οπότε στη συζήτηση αυτή θα επικεντρωθούμε πιο πολύ στην διαδικασία παραγωγής αυτών των περιεχομένων.

Ένας κεντρικός άξονας στο πώς οργανωνόμαστε είναι το μέσα από ποιες διαδικασίες επιλέγουμε να έρθουμε κοντύτερα στον να κατανοήσουμε και να ερμηνεύσουμε τον κόσμο γύρω μας. Δεδομένου ότι όλες και όλοι έχουμε συνηθίσει σε μια παθητική διαδικασία μόρφωσης όπου δεν υπάρχει ισότιμη συμμετοχή εκείνων που προσλαμβάνουν τη γνώση, και ο καθορισμός της ίδιας της παραγωγής της γνώσης μας είναι μακρινός, θεωρούμε ότι η αμφισβήτηση αυτού του τρόπου αποτελεί βασική πρακτική. Αυτό δεν το συναντούμε έξω από πολιτικούς χώρους και θα τολμούσαμε να πούμε, συχνά, ούτε και εντός τους. Λέμε λοιπόν ότι η αντίρροπη δύναμη προς τον κυρίαρχο τρόπο να κατανοούμε την πραγματικότητα είναι η αυτομόρφωση, και μάλιστα η συλλογική. Δηλαδή αναγνωρίζουμε ότι οι αφετηρίες μας είναι διαφορετικές, ότι έχουμε διαφορετικές επιθυμίες ή ότι έχουμε καταπιαστεί σε διαφορετικό βαθμό με θέματα. Φροντίζουμε στην διαδικασία αυτομόρφωσης να υπάρχει χρόνος και χώρος για την έκφραση κάθε διαφορετικής γνώμης, σιωπής, ένστασης ή κριτικής. Στο φεστιβάλ προσπαθήσαμε να δημιουργήσουμε γνώση από κοινού, ανιχνεύοντας τις κοινές πολιτικές μας αξίες, και να μην κάνουμε στερεότυπες προβολές για τις πολιτικές μας αφετηρίες στην διάρκεια των συζητήσεων, κάτι που άλλωστε ζητήσαμε και από τους ανθρώπους που συμμετέχουν στο φεστιβάλ.

Η συλλογική αυτομόρφωση που κάνουμε αναγνωρίζει την αξία του βιωματικού και του εμπειρικού. Η αφετηρία αυτή μας βοήθησε να μετατρέψουμε τις πληροφορίες και τα βιώματά μας σε γνώση, η οποία αποκρυσταλλώθηκε σαν να είναι στέρεη, στο περιεχόμενο του φεστιβάλ. Το φεστιβάλ και τα περιεχόμενά του είναι όμως πιο πολύ ένα πεδίο γέννησης αντιλήψεων, ιδεών και εφαρμογής πρακτικών. Αυτά όλα δεν περιμένουν τον ερχομό της επανάστασης, αλλά αποτελούν την καθημερινότητά μας, το εδώ και το τώρα. Σε αυτό το σήμερα όμως ξέρουμε ότι συγκροτείται ένα ανοιχτό πεδίο γνώσης που μπορούν να οικειοποιηθούν και να ανατρέξουν όλες και όλοι στο μέλλον, στις δικές τους πρακτικές και θεωρίες. Η σημερινή συζήτηση για εμάς

κάνει πρακτική αυτή την θεώρηση των κοινοτήτων – συλλογικοτήτων (προσωρινών ή μη) ως μέρη που μπορούν να συγκοινωνούν με άλλα μέρη, ως μέρη που γειτνιάζουν με κάποιο τρόπο, ενώ με άλλους καθόλου. Τέλος, η διαδικασία της αυτομόρφωσης μας έχει οδηγήσει αναπόφευκτα το εργαλείο του αναστοχασμού, καθώς εμπεριέχει την κριτική σκέψη. Ο αναστοχασμός αυτός είναι που θα μας κληρονομήσει, ως συλλογική κατάκτηση, το βίωμα του φεστιβάλ και κάθε συλλογικό βίωμα.

Δημιουργία σχέσεων

Ξεκινάμε από την παραδοχή ότι οι ανθρώπινες σχέσεις σήμερα είναι ιδιαίτερα ευάλωτες, στην αποξένωση, τον ατομισμό, την θεαματικότητα. Απέναντι σε αυτό θέλουμε να χτίσουμε σχέσεις συνειδητά, θεωρώντας τις ως βασικό στοιχείο της αυτοοργάνωσης των κοινοτήτων μας και κατ'επέκταση των κινημάτων. Προσπαθήσαμε επίσης να χτίσουμε τέτοιες σχέσεις έχοντας στο μυαλό μας ότι υπάρχουν κυρίαρχοι τρόποι να κάνει κανείς πολιτική, οι οποίοι αποκλείουν το βίωμα, τα άτομα που δεν έχουν αναπτύξει ιδιαίτερα συγκροτημένο πολιτικό λόγο κλπ. Θελήσαμε να αμφισβητήσουμε και αυτόν τον τρόπο να παράγεται πολιτικός λόγος και πράξη. Δίνουμε έμφαση στην εμπιστοσύνη και την ασφάλεια προκειμένου να μπορεί να αναδυθεί ένας χώρος ανάμεσά μας όπου το πολιτικό μπορεί να γίνει προσωπικό και ανάποδα. Δεν ήταν λίγες οι φορές που φέραμε ένα βίωμα καταπίεσης στην συνέλευση και αυτό μπόρεσε να εξελιχθεί σε μια πολιτική κουβέντα η οποία έγινε κτήμα όλων. Βέβαια δεν είναι λίγες οι φορές επίσης που αυτό δεν ήταν δυνατό. Παρόλα αυτά βλέπουμε τον σεβασμό και την υποστήριξη ως βασικά στοιχεία για μια κοινοτική συζήτηση που θα μπορεί να χτίζει σχέσεις συντροφικές, και να μας αναμορφώνει προκειμένου να συναντηθούμε.

Επίσης, η προσπάθεια αυτή γίνεται έχοντας πάντα στο νου μας ότι αναζητούμε την αντι-ιεραρχία στην πράξη και όχι σαν μία μακρινή αξιακή αρχή. Και εκεί είναι που συναντάμε τις αντιστάσεις του καθενός και της καθημιάς μας και καταλαβαίνουμε πόση δουλειά και συνέπεια χρειάζεται για να χτίσεις μια αντι-ιεραρχική δομή στο εσωτερικό, πόσο μάλλον όταν αυτή είναι το ζητούμενο και στη δημόσια σφαίρα. Οι σχέσεις εμπιστοσύνης και αντι-ιεραρχίας λοιπόν αποτελούν ζητούμενο και ιδανικό και όχι κερτημένο. Ίσως το κενό αυτό που δημιουργείται ανάμεσα στο ιδανικό και την πραγματικότητα είναι αυτό που προσπαθούμε να καλύψουμε και είναι ένας δρόμος που χρειάζεται να διανύουμε συνέχεια, ξανά και ξανά, συνειδητά.

Παραγωγή συγκρότησης

Τελικά ζώντας μέσα σε έναν κόσμο που θέλουμε να αλλάξουμε χρειάζεται να παράγουμε μια κάποια συγκρότηση, δηλαδή να πάρουμε αποφάσεις, να δημιουργήσουμε θέσεις, αναλύσεις και ερμηνείες μέσω των οποίων θα κάνουμε πράξη τις αντιστάσεις μας και θα ανοίξουμε ρωγμές στα κυρίαρχα παραδείγματα, πολιτικά, επιστημονικά, ηθικά, κοινωνικά. Η αυτομόρφωση και η ποιότητα των μεταξύ μας σχέσεων, η αυτοργάνωση και η ουσιαστική αντι-ιεραρχία είναι οι βάσεις αυτής της παραγωγής συγκρότησης. Τα ερωτήματα εδώ αφορούν και τρία επιπλέον κομβικά ζητήματα: Ποιες είναι οι διαδικασίες λήψης συλλογικών αποφάσεων; Πώς διαμορφώνουμε τις θέσεις μας; Και πώς τελικά δρούμε, ποια χαρακτηριστικά θέλουμε να έχουν οι πολιτικές μας πράξεις;

Για το πώς παίρνονται οι αποφάσεις σε αντι-ιεραρχικά εγχειρήματα πολύ συχνά η απάντηση είναι εύκολη. Μα μόνο με ομοφωνία, πώς αλλιώς; Οπωσδήποτε η ομοφωνία μας βρίσκει σύμφωνες και ήταν το βασικό μας εργαλείο για τη λήψη αποφάσεων στη διάρκεια της προετοιμασίας του φεστιβάλ. Η εμπειρία αυτού του εγχειρήματος μας έδειξε ότι για να είναι η ομοφωνία μια ουσιαστική και περιεκτική διαδικασία και οι αποφάσεις να εκπροσωπούν ένα συλλογικό αίσθημα, χρειάζεται πολύ δουλειά και επιμονή. Οι ομόφωνες αποφάσεις χτίζονται στη βάση των σχέσεων εμπιστοσύνης για τις οποίες μιλήσαμε παραπάνω. Μάθαμε επίσης ότι η ομοφωνία πραγματώνεται όχι πάνω σε προτάσεις που ανταγωνίζονται η μία την άλλη, σε μια προσπάθεια να επικρατήσει το καλύτερο επιχείρημα, αλλά πάνω σε ιδέες που προσπαθούν να ενσωματωθούν η μία στην άλλη, να διατυπωθούν με τρόπους που να είναι σε όλες κατανοητοί, να κουμπώσουν μεταξύ τους και έτσι να υποστηρίζονται τελικά από όλες και όλους. Τουλάχιστον αυτό είναι το ιδανικό. Συχνά η ομοφωνία καταλήγει να είναι ένα κενό εργαλείο, μια κατ'επίφαση ομοφωνία όπου κάποιοι προτείνουν και οι υπόλοιποι αδιάφορα ή βαριεστημένα συναινούν. Αυτή τη συνθήκη ίσως είναι απαραίτητο να την ανατρέψουμε ακόμη και εάν συχνά φαίνεται ότι έτσι χάνουμε το στοίχημα της δράσης.

Η ουσιαστική διαδικασία της ομοφωνίας είναι απαραίτητη ειδικά για τη συγκρότηση των θέσεών μας. Οι θέσεις και οι αναλύσεις μας για τον κόσμο λειτουργούν ως αφετηρίες από τις οποίες εκκινούμε για να αλλάξουμε τα πράγματα. Είναι πολύ απαραίτητο να ξέρουμε σε ποια βάρια βρισκόμαστε και γιατί. Ο αναστοχασμός και η κριτική επανεξέταση των θέσεών μας είναι σημαντική γιατί πρέπει να είμαστε πάντα ενήμεροι για τις άλλες οπτικές, για τις κριτικές που μπορούν να αναπτυχθούν πάνω στις όποιες θέσεις μας. Σχεδόν εξίσου σημαντικό με την διατύπωση της θέσης μας με καθαρότητα και σαφήνεια είναι το να γνωρίζουμε την «άλλη» θέση. Με την προϋπόθεση ότι κανείς δεν κατέχει την απόλυτη αλήθεια ή το εργαλείο για την εύρεσή της, είναι ανάγκη το να στεκόμαστε πάνω σε ζωντανές αλήθειες, δηλαδή αλήθειες που τις δοκιμάζουμε συνεχώς παρά πάνω σε φόρα δόγματα που δεν τα ακουμπάμε γιατί είναι οι «αρχές» μας. Θα θέλαμε να μην ερμηνευτεί αυτή η θέση σαν σχετικισμός του τύπου όλα θα μπορούσαν να είναι σωστά. Κάθε άλλο. Επειδή ακριβώς δεν μπορούν όλα να είναι σωστά προκρίνουμε μεταξύ μας μια κουλτούρα συζήτησης και ανταλλαγής όπου το να καταλήξουμε σε μία θέση θα σημαίνει ότι γνωρίζουμε τι έχουμε αποκλείσει και με ποιο τρόπο η θέση μας κατασκευάζει μια εκδοχή της πραγματικότητας και όχι μία άλλη.

Τέλος η πολυπόθητη πράξη.

Η πράξη άλλοτε είναι στο τέλος και άλλοτε στην αρχή. Όπως και να έχει έχουμε μάθει να καταλαβαίνουμε τον κόσμο μέσα από το σχήμα της αντιπαράθεσης θεωρία/πράξη, λόγος/δράση και άλλα τέτοια. Νομίζουμε ότι αυτή την αντίθεση πρέπει να την αμφισβητήσουμε, γιατί δεν είναι δική μας. Μία πρώτη σημείωση θα ήταν πως κάθε στιγμή μας μέσα στις κινηματικές διαδικασίες είναι μια πράξη απέναντι στην κυριαρχία. Κάθε στιγμή περισυλλογής, θεωρητικής αναζήτησης ή σιωπής ακόμη, είναι πράξη. Όσο είμαστε εδώ και προσπαθούμε να μην μας ρουφήξουν οι σχέσεις εξουσίας πράττουμε. Από την άλλη, οι πρακτικές μας αλλά και οι πράξεις μας

οι πολιτικές, στο δρόμο, στην αντιπαράθεση με τις εξουσιαστικές σχέσεις θα πρέπει να σμιλεύονται πάνω στις αρχές μας και να παίρνουν περιεχόμενα από αυτά που θέλουμε να φτιάξουμε, από τη δική μας ηθική αντίληψη. Όμως η πράξη έχει και τη δική της γραμματική και συντακτικό, χρειάζεται ίσως να αφήνουμε κάποια περιθώρια και να μην ζητάμε από τη δράση μας να ευθυγραμμίζεται πάνω σε αφηρημένα θεωρητικά πλάνα. Ας μην ψάχνουμε την «καθαρότητα» ούτε στη θεωρία μας, ούτε στην πράξη μας. Η ισορροπία της πράξης είναι δύσκολη. Οι πρακτικές μας ενσωματώνουν την εμπειρία αυτού του κόσμου, τα όρια και τα περιθώρια του. Μπορούμε να τα διευρύνουμε αλλά μάλλον πρέπει να δεχτούμε ότι πάντα θα υπάρχουν αντιφάσεις και αμφιβολίες καθώς και ότι μπορεί ενίοτε οι επιθυμίες μας να διαμορφώνουν τις πράξεις προς μη γνωστές και προκαθορισμένες κατευθύνσεις. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι οι σκοποί αγιάζουν τα μέσα, ούτε ότι η πράξη έχει το ακαταλόγιστο. Για να ξεμάθουμε όσα ένα σύστημα εξουσίας μας έχει μάθει πρέπει να φτιάξουμε καινούριους τρόπους για να κάνουμε τα πράγματα. Η αμφισβήτηση των δοκιμασμένων πρακτικών μας χρειάζεται ίσως και αυτή. Αυτά που τελικά κάνουμε πρέπει να είναι την ίδια στιγμή το αποτέλεσμα της γνώσης μας αλλά και μια καινούρια γνώση. Αν από αυτά που κάνουμε δεν νιώθουμε να μαθαίνουμε τίποτα, τότε μάλλον πρέπει να ξανασκεφτούμε γιατί τα κάνουμε. Εγγυήσεις για το που θα μας πάνε οι πράξεις μας και οι πρακτικές μας δεν υπάρχουν. Η μόνη βεβαιότητα είναι αυτή της αυτοοργανωμένης συλλογικής δύναμης και της αλληλεγγύης των κοινοτήτων μας.

WHAT
QUEER
FEST ?